

ВІСНИК УНІВЕРСИТЕТУ

Травень, 2015

Випуск № 4

Подільський державний аграрно-технічний університет – один із найстаріших навчальних закладів освіти України – вітає у своїх стінах високоповажних і дорогих випускників та гостей

Ми маємо велику честь проводити спільно з Інститутом стратегічних оцінок студентський конкурс на тему: «20 років аграрній реформі в Україні: досягнення і проблеми», який має на меті з'ясувати ставлення студентської молоді до пріоритетів аграрної політики України з урахуванням історичних традицій, національних особливостей, світового досвіду, аграрної кризи радянських часів і перших років незалежності України та сьогодишніх результатів реформи. Цей конкурс відбувається за підтримки Президентського фонду Леоніда Кучми «Україна». Від імені усього Подільського аграрно-технічного університету хотілося б висловити подяку Леоніду Даниловичу особливу підтримку молодих талантів, на які така щедра українська земля та за можливість спілкування.

Наш навчальний заклад має багато талантів як серед теперішніх студентів так і серед своїх випускників, які зараз успішно працюють у всіх регіонах нашої країни, віддаючи їй свої знання, професійну майстерність, енергійність, щирість душі.

Наш університет завжди буде тим ланцюжком, який буде поєднувати випускників минулого і майбутнього. Життя розкидало наших випускників по всій країні, хтось опинився і за її межами. По різному склалися їхні долі, вони досягли різних висот у професійній чи науковій сфері, але ніхто не сумнівається, що кожен у глибині душі зберіг вірність своїй Alma Mater і найкращі спогади про чудові роки студентської юності.

Минулого року титан аграрної освіти і науки відсвяткував дев'яностоп'ятиріччя. Це майже віковий шлях неперервного розвитку, руху вперед задля досягнення основної мети – виховання майбутнього України. Його історія – у пам'яті десятків тисяч випускників, їхніх спогадах і здобутках, у злагодженої роботі педагогів і вчених, усіх тих, хто доклав зусиль до розвитку університету, у сьогодишніх студентах, які довірили своє майбутнє Подільському державному аграрно-технічному університету.

Сьогодні до структури університету входять 5 факультетів, 2 інститути, 7 коледжів та технікумів. В університеті навчається більше 9 тисяч студентів за 15 напрямками підготовки освітньо-професійних рівнів «молодший спеціаліст», «бакалавр», «спеціаліст» і «магістр».

В університеті відкрито 2 спеціалізовані вчені ради із захисту кандидатських та докторської дисертацій за спеціальностями: 06.01.09 – рослинництво (докторська та кандидатська); 08.00.03 – економіка та управління національним господарством, економіка та управління підприємствами (кандидатська).

Навчальний процес забезпечує 29 кафедр, на яких працюють 30 професорів, докторів наук та понад 220 доцентів, кандидатів наук.

У структурі університету функціонують науково-дослідний інститут круп'яних культур ім. О.С. Алексеєвої, інститут післядипломної освіти та дорадництва, ботанічний сад, навчально-науковий сад, ветеринарна клініка, науково-виробничий центр «Поділля», міні-ферма, наукова бібліотека.

Обличчям і гордістю університету є його випускники. Багато з них обіймають високі посади в адміністративних установах, сільськогосподарських підприємствах, закладах освіти та науки. Серед наших випускників є народні депутати України, міністри та директори департаментів міністерств, генеральні директори агрохолдингів та промислових корпорацій, академіки, професори і доктори наук, голови обласних і районних державних адміністрацій, міські та сільські голови, офіцери Збройних Сил України та оперативні співробітники правоохоронних органів. Але найбільше ми пишаємося випускниками, які працюють за фахом, що здобули в нашій Alma mater. Саме вони вирощують хліб, виробляють м'ясо і молоко, гарантуючи продовольчу безпеку Батьківщини. За приклад можна взяти випускника агрономічного факультету 1960 року, Заслуженого агронома України Савкова Володимира Олександровича, який після закінчення вишу майже 50 років працював головним агрономом у с. Маків Дунаєвецького району.

Серед випускників університету новатори аграрного виробництва: Двічі Герої Соціалістичної Праці Ткачук Г.І., Долинюк Є.О., Герої Соціалістичної Праці Щепановський А.М., Скринчук Л.Ю., Квасницький О.В., Мазур М.М., Середя М.С., Лендюк Ю.В. Університет пишається творчими досягненнями сучасних аграрних підприємців-випускників Героїв України Івашука П.В. і Гути І.М.

Навчальний процес в університеті організований за принципами та стандартами Болонської системи і спря-

мований на підвищення якості освітньої діяльності та орієнтує освітянську спільноту України на більш тісну та поглиблену інтеграцію з європейською системою освіти.

Колектив університету працює не лише над вдосконаленням освітньої діяльності, але й над розширенням міжнародного співробітництва. Постійно налагоджуються нові міжнародні зв'язки і поглиблюються наявні проекти. Лише 2015 року делегація нашого університету відвідала низку вищих навчальних закладів Польщі та Німеччини, де були підписані угоди про спільну діяльність.

Виробничу практику і стажування студенти проходять у кращих агрогосподарствах України, Німеччини, Польщі, Австрії, Нідерландів, Великої Британії, Франції, Данії, Швейцарії, Швеції, Фінляндії, США та ін.

Сподіваємось, що за підтримки Міністерства освіти і науки України, Міністерства аграрної політики та продовольства України та місцевих органів влади ми зможемо й надалі готувати конкурентноздатних фахівців на сучасному ринку праці.

Я щиро сподіваюсь, що традиція зустрічі випускників університету з кожним разом буде збирати все більше людей, і щиро бажаємо щоб кожен з нас ніколи не забував про рідні стіни університету, які кожного дня будуть тепло нас зустрічати, навіть через роки!

**З повагою, ректор,
доктор економічних наук, професор,
Заслужений працівник сільського господарства
В.В. Іванишин**

**Всеукраїнське свято
“День вишиванки”
у нашому університеті**

ОФІЦІЙНА ДЕЛЕГАЦІЯ ПДАТУ У НІМЕЧЧИНІ

Зустріч в місті Штаде

Університет в Оснабрюк

Дослідні ділянки та теплиці Університету прикладних наук Оснабрюка

У період з 17 по 25 квітня 2015 року офіційна делегація Подільського державного аграрно-технічного університету на чолі з ректором, професором Іванишиним Володимиром Васильовичем перебувала з візитом у Німеччині. До складу делегації від університету входили: проректор з педагогічно-виховної роботи, післядипломної освіти та дорадництва, доцент Гуцол Т.Д., завідувач відділу докторантури і аспірантури Білик Т.Л.

Під час візиту в Німеччині делегація перебувала в місті Штаде, була ознайомлена з підприємствами Янке Конрада, на одному з яких залишилась працювати студентка магістратури Навчально-наукового інституту бізнесу Гаврилюк Інна. Підприємство називається "Paradise Fruits by Jahncke". Саме підприємство зосереджене на сублімації різноманітних фруктів, овочів, м'ясних та рибних продуктів. Тобто, повністю з продукту витягується за допомогою сушки вся волога, а вітаміни, колір, смак, харчова цінність залишаються незмінними (на 95%). Підприємство виготовляє з фруктів різноманітні порошки, ріже ці ж фрукти (овочі) на шматочки різної величини. Наприклад: ананас, апельсин – ділить на дольки, банани, ківі – ріжуть кружечками, надають будь-яку форму за бажанням. Усю продукцію вони експортують в різні частини світу на різні кондитерські фабрики або на замовлення людей. Найчастіше готові ці продукти добавляють в йогурти, випічку, шоколад. Інна поки що слідує за процесом та допомагає на підприємстві у відділі лабораторії та техніки. Перший тиждень займалась в лабораторії дослідженням сублімованих продуктів на вміст вологи, експертизою продуктів на шкідливі речовини тощо. Цей тиждень працює в Технічному відділі – допомагає робити та оформляти пробні замовлення для клієнтів, фасує продукти в спеціальні пакетики, ящики, змішує різні пасти, фруктові соки, п'єре для виготовлення таких продуктів як "кранчі", "кнупер".

Другим основним етапом візиту було знайомство з організацією навчального процесу, науковою роботою та матеріальною базою Університету прикладних наук Оснабрюка.

Основними технологічними питаннями, якими найбільш зацікавилися іноземні партнери, є:

1. Зміна клімату (міжнародний проект);
2. Властивості органічних добрив;
3. Селекція рослин;
4. Подолання рослинних хвороб;
5. Рішення економічних питань в сільському господарстві;
6. Екологія.

Можливі проекти:

1. Обмін студентами, аспірантами і докторантами, завдяки чому для студентів та аспірантів нашого університету відкривається унікальна можливість паралельного навчання на безкоштовній основі у розрізі наявних спеціальностей (зі знанням німецької та англійської мов). Студенти не тільки одночасно навчатимуться у Подільському державному аграрно-технічному університеті та у Німеччині «Universität Osnabrück», а також матимуть можливість отримувати стипендії Європейського Союзу, здобувати гранти ЄС на наукові дослідження, проходити стажування та практику на підприємствах ЄС з перспективою подальшого працевлаштування. До інших переваг паралельного навчання можна віднести отримання безкоштовної Шенгенської візи та відповідно можливість подорожувати країнами Європи, маючи на це фінансові пільги нарівні зі студентами ЄС;

2. Проект наукового співробітництва (дослідницький). Делегація Подільського державного аграрно-технічного університету відвідала безліч теплиць, оранжерей, дослідних полів, а також мала зустріч із науковцями факультету аграрних наук та ландшафтного дизайну, які поділилися досвідом щодо грантових програм дослідження та вирішення глобальних проблем сучасності, стосовно яких є перспектива наукової співпраці. Це стосується передусім дослідження проблем збереження біорізноманіття, зокрема впровадження інноваційних природоохоронних технологій, очищення води і повітря, догляду за лісовими екосистемами, охорони рослинного і тваринного світу, ландшафтного дизайну, архітектури, тощо. Переконані в перспективі грантових проектів та програм, які останнім часом для України значно збільшуються, оскільки позитивний приклад грантоотримувачів стимулює до діяльності у цьому напрямку;

3. Безкоштовне літнє навчання (курс німецької або англійської мови, 3 тижні навчання, 2 тижні практики);

4. Співпраця з проблем ландшафтного дизайну нашого міста і туристичних міст України.

Навчальними закладами підписані договори-меморандуми про реальну співпрацю з питань організації навчального процесу, практичної підготовки, наукової роботи в умовах майбутнього входження України в Європейський економічний союз.

Зокрема, актуалізовані питання проведення спільних наукових досліджень з використанням матеріальної бази та методик досліджень, обміну студентів науковцями для надання та отримання освітніх послуг, проведення спільних науково-практичних конференцій, друкування результатів наукових досліджень в збірниках наукових праць.

Реальні договори з додатками-переліками форм співпраці, термінів реалізації відповідальними особами, організаційним та фінансовими аспектами розробляються та будуть підписані в реальному часі, але не пізніше кінця 2015 року.

За результатами поїздки в університеті розробляється і буде прийнята на черговій Вченій раді університету програма дій всіх структурних підрозділів в плані майбутньої співпраці з іноземними партнерами.

Завершальним етапом відрядження було відвідування виставки сільськогосподарської техніки «Agra 2015» в м. Лейпциг.

УКРАЇНА – ПОЛЬЩА

Згідно договору про співпрацю між Подільським державним аграрно-технічним університетом (Україна) та Краківським рольничим університетом (Польща) наші студенти (Шевчук Іванна та Худяков Валерій) мають змогу навчатись у польському ВНЗ.

У даному договорі передбачено також такі пункти, як:

- наукова діяльність (конференції, семінари, які проводимо для студентів і науковців);
- видавнича діяльність (зокрема, польська сторона вже опрацювала 15 наукових праць, видано 8);

– практична підготовка студентів (протягом двох років наші студенти проходять практику в підприємствах Польщі);

– обмін педагогічним досвідом (лекції, практичні, впровадження нових педагогічних ідей). Наші викладачі проводили і будуть проводити таку роботу).

2 лютого наші студенти відвідували перед ректоратом про результати навчання, умови проживання, враження тощо.

Члени ректорату задавали запитання і отримували відповіді як на українській, так і на польській мовах.

INTEGRATED MANAGEMENT 2015

10-13 лютого відбулась шоста Міжнародна конференція «Інтегроване стратегічне управління, управління проектами та програмами розвитку підприємств і територій», яка пройшла в курортній зоні Буковель Івано-Франківської області.

Подільський державний аграрно-технічний університет представляли проректор Гуцол Т., асистент Шелега О., аспіранти Теренов Д., Пукас В.

ЧЕРГОВЕ ПРОВЕДЕННЯ ЩОРІЧНОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

З 2004 року в Подільському державному аграрно-технічному університеті започатковано добру традицію – проведення щорічної науково-методичної конференції з проблем підготовки фахівців-аграріїв у навчальних закладах вищої та професійної освіти.

Саме 16-17 квітня 2015 року було проведено XI Всеукраїнську науково-методичну конференцію «Проблеми підготовки фахівців-аграріїв у навчальних закладах вищої та професійної освіти» на базі Подільського державного аграрно-технічного університету. Відповідно для участі у конференції прибули представники зі Львівського національного аграрного університету, Борщівського агротехнічного коледжу та Новоушицького коледжу ПДАТУ. Найчисельніша делегація була представлена Львівським національним аграрним університетом, до складу якої входило 8 представників, очолював яких заступник декана факультету механіки і енергетики Янків Володимир Венедиктович.

Реєстрація учасників конференції проводилась у фойє головного корпусу ПДАТУ.

Після реєстрації учасників в актовій залі університету головного корпусу було відкрито конференцію. Відкрив її заступник голови оргкомітету – перший проректор з науково-інноваційної та міжнародної діяльності Подільського державного аграрно-технічного університету Гаврилянчик Руслан Юрійович, а також директор інженерно-технічного навчально-наукового інституту Бендера Іван Миколайович.

Перший проректор Гаврилянчик Руслан Юрійович привітав учасників та гостей і надав коротку довідку про конференцію, яка щорічно з великими успіхами проводиться в нашому навчальному закладі. Далі Іван Миколайович Бендера за дорученням співорганізатора Всеукраїнської науково-методичної конференції в.о. директора Державної установи «Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів «Агроосвіта» Іщенко Тетяни Дем'янівни надав інформацію щодо стану та проблем кадрового забезпечення аграрного сектору України.

Після відкриття конференції і вітальних слів, доповіді на тему «Наскрізна комп'ютерна підготовка фахівців інженерних спеціальностей в ЛНАУ» був запрошений гість зі Львівського національного аграрного університету Янків Володимир Венедиктович, який широко висловив свою думку щодо впровадження і застосування комп'ютерної наскрізності, яка забезпечує високий рівень підготовки фахівців інженерних спеціальностей.

Далі була представлена доповідь доцента кафедри електротехнічних систем Львівського національного аграрного університету Паранюка Володимира Олексійовича на тему: «Соціально-психологічні чинники становлення вищої технічної освіти в Україні». Доповідь була досить позитивною і значною.

Під завершення пленарного засідання виступаючих було нагороджено грамотами за активну участь у конференції та цікаву представлену доповідь.

Після перерви робота конференції була продовжена на секційних засіданнях:

1 – організація і методика викладання дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки;

2 – організація і методика викладання дисциплін математичної та природничо-наукової підготовки;

3.1 – організація і методика викладання інженерних дисциплін;

3.2 – організація і методика викладання дисциплін економічних спеціальностей;

3.3 – організація і методика викладання біоветеринарних дисциплін;

4 – організація, методики і технології викладання у навчальних закладах I-II рівнів акредитації та закладах професійної освіти;

5 – професійно-педагогічна підготовка викладачів ВНЗ, викладачів спеціальних дисциплін, майстрів виробничого навчання, вихователів професійної школи.

У своїх доповідях викладачі-педагоги торкалися різних проблем – від нових технологій навчання та особливостей методики викладання дисциплін до пропаганди здорового способу життя та впровадження нової системи освіти. Було надано змогу виступити всім, хто виявив бажання.

Найактивнішу участь в роботі конференції вже на секційних засіданнях взяли викладачі Інженерно-технічного навчально-наукового інституту (ІТННІ), навчально-наукового інституту ветеринарної медицини (ННІВМ), навчально-наукового інституту бізнесу (ННІБ) та представники інших навчальних закладів.

Кількісна характеристика учасників конференції

Назва навчального закладу: Представлені доповіді / Надруковані матеріали в збірнику Державної установи «Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів «Агроосвіта» Міністерства освіти і науки України: - / 1

Інженерно-технічний навчально-науковий інститут ПДАТУ: 19 / 40

Навчально-науковий інститут ветеринарної медицини, ПДАТУ: 1 / 1

Навчально-науковий інституту бізнесу, ПДАТУ: 3 / 3

Відокремлений структурний підрозділ Агротехнічний коледж Уманського національного університету садівництва: - / 4

Вище професійне училище № 36 с. Балин: - / 1

Борщівський агротехнічний коледж: 3 / 6

Вінницький національний аграрний університет: - / 1

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет: - / 1

Деражнянський професійний аграрний ліцей: - / 1

Екологічний коледж Львівського національного аграрного університету: - / 5

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка: - / 1

Кам'янець-Подільський коледж харчової промисловості НУХТ: - / 1

Львівський національний аграрний університет: 2 / 7

Миколаївський національний аграрний університет: - / 1

Мирогородський аграрний коледж Луцького національного технічного університету: - / 1

Могилів-Подільський технологіко-економічний коледж Вінницького національного аграрного університету: - / 11

Технологіко-промисловий коледж Вінницького національного аграрного університету: - / 1

Новоушицький коледж ПДАТУ: 4 / 10

Національний університет біоресурсів і природокористування України: - / 1

Снятинський коледж ПДАТУ: - / 3

Таврійський державний агротехнологічний університет: - / 3

Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка: - / 1

Всього 32 / 105

Розподіл публікацій учасників конференції по представлених тематиках:

9% – організація і методика викладання дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки;

12% – організація і методика викладання дисциплін математичної та природничо-наукової підготовки;

30% – організація і методика викладання інженерних дисциплін;

9% – організація і методика викладання дисциплін економічних спеціальностей;

2% – організація і методика викладання біоветеринарних дисциплін;

23% – організація, методики і технології викладання у навчальних закладах I-II рівнів акредитації та закладах професійної освіти;

15% – професійно-педагогічна підготовка викладачів ВНЗ, викладачів спеціальних дисциплін, майстрів виробничого навчання, вихователів професійної школи

Слід відмітити виступи доцентів Федірка П.П., Бончика В.С., Іліяшика В.В., Дубіка В.М., ст. викладача Кроля В.О., асистента Горбова О.В., викладача Приступи П.А. (ІТННІ), доцента Степанова О.Д. (ННІВМ), викладачів Сарап Р.К. (Борщівський агротехнічний коледж), Бідної В.В. (Новоушицький коледж ПДАТУ), які по завершенню роботи секційних засідань були також нагороджені грамотами з одночасним врученням сертифіката учасника конференції.

За результатами досліджень з проблем підготовки фахівців-аграріїв у навчальних закладах вищої та професійної освіти виданий збірник наукових праць «Аграрна освіта» (випуск 1), куди ввійшли більше сотні наукових праць науково-методичного напрямку. Слід зазначити, що виданий збірник введений в реєстр науково метричної бази.

Сподіваємось на те, що розв'язання проблем підготовки фахівців-аграріїв завжди будуть актуальними, а наукові дослідження методичного характеру знайдуть широку підтримку серед викладачів-педагогів нашого навчального закладу та аграрних закладів всіх регіонів України.

Успіхів Вам і добра! До зустрічі на конференції наступного року!

ЗВІТНО-ВИБОРНІ ПРОФСПІЛКОВІ КОНФЕРЕНЦІЇ

19 березня поточного року відбулись звітно-виборні конференції профспілкових організацій нашого університету.

Вранці, об 11.00 розпочала свою роботу VI звітно-виборна конференція первинної профспілкової організації студентів Подільського державного аграрно-технічного університету. Делегати заслухали доповідь голови профкому студентів С.Г. Ліщук та звіт ревізійної комісії. У роботі конференцію прийняли участь Гаври-

лянчик Руслан Юрійович – перший проректор з науково-інноваційної та міжнародної діяльності ПДАТУ, Сковородніков Олег Васильович – директор НКЦ «Побужжя» Федерації профспілок області, Яковлев Андрій

Володимирович – зав. юридичною службою та правової освіти підприємства «Побужжя».

Обговорення доповіді голови профкому було досить жвавим. Студенти внесли ряд пропозицій для покращення роботи профспілкового комітету, а також прийняли доленосне рішення – рекомендувати профспілковій конференції співробітників ПДАТУ розглянути можливість об'єднання двох профспілкових комітетів – студентського та профспілкового комітету співробітників ПДАТУ в один єдиний об'єднаний профспілковий комітет.

Згодом, о 15.00, одразу після зборів трудового колективу, розпочала свою роботу профспілкова звітно-виборна конференція співробітників ПДАТУ.

На конференції були присутні: Іванишин Володимир Васильович – ректор університету, Качуровський Анатолій Іванович – секретар Кам'янець-Подільської міської ради, директори навчально-наукових інститутів, головний бухгалтер, керівники підрозділів та згадані вище представники Федерації профспілок області.

На розгляд конференції було винесено такий порядок денний:

1. Звіт про роботу профспілкового комітету.
2. Звіт про роботу ревізійної комісії.
3. Вибори профспілкового комітету університету.
4. Вибори голови профспілкового комітету.
5. Вибори ревізійної комісії.
6. Різне

Із звітною доповіддю виступив т.в.о. голови профкому співробітників ПДАТУ Заборовський В.П. Звіт ревізійної комісії зачитав член комісії Тиш М.А.

В обговоренні доповідей з конструктивними пропозиціями і оцінкою роботи профспілкового комітету виступили делегати від навчально-наукового інституту агротехнологій і природокористування, інженерно-технічного навчально-наукового інституту, навчально-наукового інституту бізнесу, навчально-наукового інституту технології виробництва і переробки продукції тваринництва, навчально-наукового інституту ветеринарної медицини, відділів та служб, а також ректор Іванишин В.В. та Сковородніков О.В.

Під час конференції було прийнято одностайне рішення про об'єднання двох профспілкових комітетів в один єдиний об'єднаний профком співробітників та студентів ПДАТУ.

За результатами голосування головою об'єднаної профспілкової організації Подільського державного аграрно-технічного університету було обрано Ліщук Світлану Георгіївну.

Ректорат та трудовий колектив університету щиро вітають Світлану Георгіївну із обранням на таку відповідальну посаду та бажають їй здоров'я, сил і терпіння, енергії та великих досягнень в профспілковій роботі. Нехай Ваш запал до праці ніколи не згасне! Нехай колектив, колеги, студенти та всі профспілкові члени поважають Вас! Ми впевнені, що Ваш досвід роботи, професіоналізм, наполегливість, сумлінність та відданість справі сприятимуть розвитку профспілкового руху України та якісному захисту членів профспілки нашого університету!

ВСЕУКРАЇНСЬКІ КУРСИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ ВНЗ I-II РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕХНІЧНА МЕХАНІКА»

У квітні 2015 року згідно плану-графіка підвищення кваліфікації викладачів аграрних ВНЗ I-II рівнів акредитації з дисципліни «Технічна механіка», у відповідності до наказу ПДАТУ від 22.12. 2014 р., № 478 «Про організацію підвищення кваліфікації з дисципліни «Технічна механіка» на базі Інституту післядипломної освіти та коледжу ПДАТУ організовано Всеукраїнські курси підвищення кваліфікації для викладачів ВНЗ I-II рівнів акредитації.

Під час вивчення курсу студенти оволодівають знаннями законів рівноваги та руху матеріальних тіл, методів розрахунку елементів конструкцій, машин та споруд на міцність, жорсткість, стійкість, основами проектування деталей, вузлів машин.

Метою проведення заходу стало вивчення стану методичного забезпечення та вирішення основних завдань з поліпшення якості ви-

кладання навчальної дисципліни «Технічна механіка» викладачами ВНЗ I-II рівнів акредитації.

Науково-педагогічні працівники, залучені до проведення занять, д.пед.н., професор Бендера І.М., к.т.н., професор Рудь А.В., доценти Ляска О.П., Девін В.В., Ткачук В.С., викладачі Шевчук І.І., Каницький Ю.М. основну увагу звертали на сучасні вітчизняні та зарубіжні системи автоматизованого проектування (САПР) машин і агрегатів, застосування інтерактивних методів та інформаційних технологій дидактичних засобів навчання під час викладання навчальної дисципліни, методику розробки комплексу навчально-методичного забезпечення з технічної механіки, методику розробки та використання електронних підручників, тестових завдань для контролю знань студентів з навчальної дисципліни.

Цікавими і доречними були екскурсії на ВАТ Кам'янець-Подільськиймаш, ПАТ «Кам'янець-Подільськавтоагрегат», науково-технічний комплекс «Завод точної механіки», Регіональний навчально-практичний центр коледжу ПДАТУ, організовані для слухачів курсів.

Під час екскурсій на виробництво викладачі ознайомились з солідним виробничо-технічним потенціалом: механообробним, термічним, гальванічним, фарбувальним, механоскладальним, з комплексом стендової діагностики, ковальсько-пресовим й заготівельним виробництвом, що в поєднанні з

сучасними технологіями і висококваліфікованими кадрами дає можливість виробляти продукцію високої якості і освоювати нові її види.

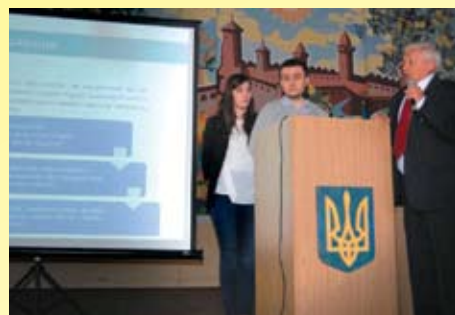
У ході проведення навчальних занять акцентовано увагу викладачів ВНЗ I-II рівнів акредитації на те, що для ефективного провадження практичної підготовки розроблено комплекси навчально-методичного забезпечення та наскрізні програми практики з усіх спеціальностей, які були презентовані увазі слухачів.

На завершення навчального процесу відбувся обмін досвідом викладачів з питань викладання, навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення навчальної дисципліни «Технічна механіка».

За підсумками курсів слухачі отримали свідоцтва про підвищення кваліфікації державного зразка.

СТУДЕНТСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ – ПЕРШИЙ КРОК ДО ВЕЛИКОЇ НАУКИ

Секція "Енергетика та електротехнічні системи в АПК"

23-24 квітня 2015 року у нашому університеті відбулося велике дійство – проходила IX Всеукраїнська науково-практична конференція студентів та молодих учених "Перші наукові кроки-2015". Такі конференції стали вже традиційними і отримали широкий відгук по всій Україні.

Організаторами даної конференції були Львівський національний аграрний університет, Національний університет біоресурсів і природокористування України та Подільський державний аграрно-технічний університет (від ПДАТУ: Інженерно-технічний навчально-науковий інститут, навчально-науковий інститут ветеринарної медицини, навчально-науковий інститут бізнесу). Відрадно бачити учасників із різних навчальних закладів, які бажають прийняти участь у роботі конференції. Це є підтвердженням того факту, що така конференція дійсно необхідна молодому поколінню і проблеми, які обговорюються на конференції, близькі студентству всієї України та ближнього зарубіжжя. У роботі конференції прийняло участь 405 учасників з 18 навчальних закладів як III-IV, так і I-II рівнів акредитації. Необхідно відмітити, що на конференцію подали матеріали студенти та аспіранти Краківського сільськогосподарського університету та Головної школи сільськогосподарства у Варшаві (Польща).

Всеукраїнську науково-практичну конференцію студентів та молодих науковців «Перші наукові кроки-2015» з побажаннями плідної роботи відкрив директор інженерно-

технічного навчально-наукового інституту професор Іван Миколайович Бендера.

З вітальним словом до учасників конференції виступив т.в.о. ректора Подільського державного аграрно-технічного університету Руслан Юрійович Гаврилянчик.

Цікава та змістовна була доповідь на тему: «Аналіз змін у морфологічному складі відходів переробки і споживання», яку презентували гості з Краківського університету сільського господарства Кароліна Слабош та Каміль Мальшевський.

Також продовжили пленарне засідання гості з Головної школи сільського господарства у Варшаві з доповідями на тему: «Визначення показника дифузії маси в рослинах, призначених для отримання енергії» (доповідач Вероніка Базиляк) та «Проект вагоупакувальної установки продуктів рослинного походження» (доповідач Марсін Тулей).

Під час роботи секційних засідань молоді науковці мали можливість рекламувати свої навчальні і наукові розробки через їх оприлюднення, колективне обговорення.

Після підведення підсумків були нагороджені грамотами ті доповідачі, виступи яких викликали найбільшу зацікавленість учасників конференції.

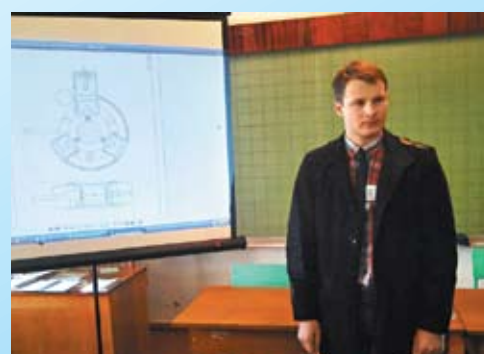
Конференція пройшла плідно, у робочій атмосфері. На згадку про участь у Всеукраїнській науково-практичній конференції «Перші наукові кроки-2015» у учасників залишилась світлина:

Після конференції гості нашого міста мали змогу відвідати перлину Поділля – Стару фортецю, а також побувати у Хотинській фортеці, відвідали Ботанічний сад, а також красиві місця у с. Кривче. Всі учасники з інших міст залишилися задоволені як конференцією, так і екскурсією по визначних місцях Поділля.

Зміст виступів, наукові рекомендації, статистичні дані аналізу по учасниках ВНЗ як України, так і нашого навчального закладу, будуть висвітлені на сайті (www.itnni.pdatu@gmail.com) та опубліковані у збірнику наукових праць «Наука і методика».

Секція "Інженерна механіка"

МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ У КРАКОВІ

З 17 по 21 квітня представники Подільського державного аграрно-технічного університету перебували з візитом у Сільськогосподарському університеті ім. Хугона Коллатая в Краківі (Польща).

Головною метою делегації у складі Єрмакова Сергія, Шелеги Олега, Теренова Дмитра і Лижника Вадима була участь у науковій конференції для студентів і аспірантів, яку організовував місцевий факультет інженерії продукції і енергетики.

Крім участі у конференції, польські колеги ознайомили з лабораторіями і практичними підрозділами інженерного факультету цього університету, а також учасники були присут-

ні на занятті з інженерної механіки, яке проводив доктор інженерії Артур Вуйчик.

Для наших представників було організовано екскурсію історичним містом Краків, яку провели два докторанти Кшиштофи: Дзедзіц і Пікуль і студенти відділу Ася та Мачей.

ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ ЗАГИБЛИХ ГЕРОЇВ НЕБЕСНОЇ СОТНІ

19 лютого, напередодні річниці кривавих подій на Майдані, студентська молодь міста вшанувала пам'ять загиблих Героїв Небесної Сотні.

Саме в цей день минає рік як трагічно від снайперської кулі біля будівлі СБУ в Хмельницькому загинув студент Подільського державного аграрно-технічного університету Дмитрій Пагор. Будучи справжнім патріотом України, хлопець пішов на майдан відстоювати переконання та бажання мільйонів українців жити в демократичній, європейській державі. Безліч

планів на майбутнє, мрії про краще життя безжально знищили куля, залишивши лише невимовний біль рідних та спогади близьких.

У день смерті Дмитрія в Кам'янці-Подільському відбулося покладання квітів до пам'ятної дошки Героя Небесної Сотні, яку відкрили на його честь 1 грудня минулого року. До присутніх звернувся заступник міського голови Василь Сукач: "Багато Героїв Небесної Сотні – молоді хлопці, яким би ще радіти життю, сидіти за університетськими партами, одружуватися, але, на жаль, їх немає поруч з нами. Схиляємо голови перед подвигом тих, хто віддав своє життя заради нашого майбутнього. І навіть через сто-двісті років українці повинні пам'ятати їхні імена, пам'ятати те, що довелося пережити Україні сьогодні, щоб подібна трагедія ніколи не повторилася".

"Герої не вмирають. Не вмирають тому, що живуть в наших серцях" – зауважив проректор Подільського державного аграрно-технічного університету Тарас Гуцол. Вихованці індустріального, податкового, коледжу харчової промисловості, медичного училища та голова Молодіжної ради міста зачитали свої вірші, присвячені Героям Небесної Сотні.

Студенти коледжу архітектури і дизайну, коледжу культури, податкового коледжу поклонилися Героям Небесної Сотні біля пам'ятника, який встановили прихожани церкви св. Петра і Павла. До молоді звернувся настоятель храму О. Цісар, закликавши їх бути справжніми українцями в пам'ять тих, хто віддав своє життя за наше майбутнє.

Хвилиною мовчання присутні вшанували пам'ять Героїв Революції Гідності.

БЛАГОДІЙНИЙ КВК

1 квітня у ПДАТУ відбувся благодійний КВК. На захід були запрошені команда "Наш формат", команда КВК податкового коледжу "Ратунда" та збірна з КВК ПДАТУ "Аграрвард".

Розпочав урочисте зібрання ректор ПДАТУ – Іванишин Володимир Васильович, який побажав успіху усім командам, подякував за співпрацю та щире волонтерство і зробив перший внесок в благодійну скриньку. Згодом надало слово організатору дійства Гуромі Степану – президенту парламенту ПДАТУ, заступнику голови профкому по роботі зі студентами. Степан виступив і пояснив для чого і, головне, для кого збираються кошти, а також зробив другий внесок. Команди розпочали виступи, глядачі у залі їх палко підтримували, а волонтери зібрали кошти (1300 грн). Усю суму передали сім'ї Потапчуків під розписку.

ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ

28 квітня у Подільському державному аграрно-технічному університеті відбувся семінар-нарада, приурочена Всесвітньому дню охорони праці.

Девіз семінару 2015 року – «Приєднуйтесь до формування превентивної культури охорони праці»

Семінар організовано відділом охорони праці та кафедрою охорони праці ПДАТУ.

У семінарі взяли участь Гуцол Тарас Дмитрович – проректор з педагогічно-виховної роботи, післядипломної освіти та порадицтва ПДАТУ; Ліщук Світлана Георгіївна – голова об'єднаної профспілкової організації ПДАТУ; Калинюк Василь Павлович – провідний спеціаліст з охорони праці ПДАТУ; Антошків Олег Павлович – страховий експерт відділення виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань у м. Кам'янці-Подільському, Герук Сергій Станіславович – головний державний інспектор державної інспекції нагляду в промисловості та за об'єктами підвищеної небезпеки територіального управління Держгірпромнагляду у Хмельницькій області, викладачі кафедри охорони праці на чолі із завідувачем Марущаком Анатолієм Миколайовичем.

Вже традиційно відкрив семінар-нараду Марущак Анатолій Миколайович – завідувач кафедри охорони праці ПДАТУ.

Марущак А.М. відмітив, що впродовж майже всього періоду незалежності України рівень виробничого травматизму мав стійку тенденцію до зниження, але останнім часом темпи зменшення кількості травмованих та загиблих на виробництві досягнули критичного рівня, адже кількість нещасних випадків зі смертельними наслідками, які сталися 2014 року, вже перевищила кількість смертей на виробництві за попередній рік.

Тому проблема збереження здоров'я і життя працездатних громадян має особливе значення, а тематика Дня охорони праці 2015 року, є, як ніколи, актуальною.

На семінарі було розглянуто ряд важливих питань, пов'язаних з охороною праці, безпекою життєдіяльності, а також станом ситуації в зоні АТО.

Присутні були ознайомлені з діяльністю Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань у м. Кам'янці-Подільському.

Було висвітлено основні аспекти роботи, яку проводить Державна інспекція нагляду в промисловості та за об'єктами підвищеної небезпеки територіального управління Держгірпромнагляду у Хмельницькій області.

Усі присутні висловлюють подяку фасилітаторам та модераторам семінару:

Марущаку Анатолію Миколайовичу – завідувачу кафедри охорони праці ПДАТУ.

Калинюку Василю Павловичу – провідному спеціалісту з охорони праці ПДАТУ.

Представники адміністрації та трудовий колектив університету щиро вітають організаторів семінару з Всесвітнім днем охорони праці, бажають здоров'я, сил та терпіння, енергії та великих досягнень в майбутній роботі з питань охорони праці.

РУХ ЗАРАДИ ЗДОРОВ'Я

22 квітня на міському стадіоні імені Г. Тонкочева відбувся спортивний фестиваль «Рух заради здоров'я».

У заході активну участь прийняли студенти-спортсмени ПДАТУ на чолі з президентом парламенту Степаном Гуромою та викладачами кафедри професійної освіти та фізичного виховання.

Юні кам'янчани, учні шкіл та студенти долучилися до легкоатлетичного пробігу, який зібрав більше 400 учасників. Окрім того, в рамках заходу проведено змагання серед сімей «Тато, мама, я – спортивна сім'я», де за перемогу боролося 6 родин.

На фестивалі також відбулось офіційне відкриття дошки пошани кращих спортсменів та тренерів міста, які також були нагороджені грамотами виконавчого комітету.

Перед глядачами з показовими номерами виступила група воркаутів «Street knights».

ВІДКРИТТЯ ТУРИСТИЧНОГО СЕЗОНУ В НАШОМУ МІСТІ

25-26 квітня Старе місто стало майданчиком для презентації історичних і культурних перлин, що зростали протягом віків в одному місті України, «квітці на камені» – Кам'янці-Подільському.

Ще ніколи туристичний сезон в Кам'янці-Подільському не відбувався без великого дива! Цього року Кам'янець здивував жителів та гостей міста ще однією фортецею – солодкою. «Уже увійшло в традицію нашого міста під час відкриття туристичного сезону встановлювати рекорди,

створювати шедеври та безкоштовно частувати усіх відвідувачів. Минулого сезону ми мали найбільшу турку кави на 333 літри, цього року створили з солодких кексів фортецю» – зазначив міський голова Михайло Сіماشкевич.

Перші смаколики вручили військовослужбовцям, які нещодавно повернулися із зони АТО та наразі перебувають вдома у відпустці, частину кексів теж передали бійцям на схід. Решту кексів скуштували кам'янчани та гості міста.

Та чи не найбільш насиченим став перший день відкриття туристичного сезону – 25 квітня. Кам'янець-Подільський – єдине місто в історії України, що саме зараз є претендентом на статус Молодіжної столиці Європи 2018 року, беручи участь у конкурсі Європейського молодіжного форуму Ради Європи. Тому молоді міста на відкриття туристичного сезону підготувала грандіозний флешмоб «У Кам'янця обличчя юне!». У даному заході прийняли участь 5 навальних закладів міста, зокрема і Подільський державний аграрно-технічний університет! Студенти протягом місяця кропітливо та наполегливо готувались та запам'ятались кам'янчанам своїм феєричним та патріотичним виступом.

Висловлюємо щирі подяки ректорату, дирекціям та деканатам університету, профкому та студентському парламенту за організацію, сприяння і допомогу у проведенні даного заходу. І, звичайно, дякуємо нашим небайдужим студентам, що дарують натхнення та реалізують найграндіозніші мрії!

«ДЕНЬ ЗДОРОВ'Я»

Навчально-науковому інституті бізнесу було проведено ряд заходів, серед яких чемпіонат інституту з підтягування на перекладині серед студентів (переможець студент 4 курсу напрямку «Фінанси і кредит» Микола Тунгасов), а також волейбольний матч між студентами та викладачами інституту бізнесу і фінансів.

Склад команди викладачів:

Рудик В.К., Дранус В.В., Зеленський А.В., Лаврук В.В., Чернобай М.М., Печенюк А.В., Горіховський М.В.

Склад команди студентів:

Сіканевич Д., Кучер Н., Яночко О., Кушнір П., Сливка Д., Нейверт С., Будняк В., Гоцуляк В., Варфоломєєв Д.

Суддя матчу – Андреев С.А.

У першому сеті команда студентів перемогла команду викладачів з рахунком 25:15.

Другий сет виграли викладачі з рахунком 25:21.

Але в наступних двох сетах молодість і енергійність взяли верх над досвідом команди викладачів, отже гра закінчилась перемогою студентів з рахунком 3:1.

Свято закінчилось врученням кубків.

ФЛЕШМОБ

Травень – це місяць Небесної Матері Діви Марії, яка для нашого народу є особливо шанованою. Вона благословила у хресну путь свого єдиного Сина – Спасителя людства. Саме у другу неділю травня ми святкуємо День Матері. Свято Божої Матері, матері України і нашої земної матері, яка дала нам життя.

Відзначити це свято флешмобом взялися студенти спеціальності і напрямку «Облік і аудит» ПДАТУ. На декілька хвилин на вулицю Соборну разом з каплями дощу падали і посмішки перехожих жінок, і осяяння в очах дівчат. Зовсім незнайомим пані і панянкам дарували ніжні тюльпани, і певна настороженість минала, коли звучали гарні привітання. Радість, щастя, захоплення охоплювала і дарувальників, і приймаючих подарунки.

Зазначимо, що студенти не забули і про своїх рідних матерів, яким передчасно надіслали гарні поштові листівки. Бадьорний настрій від хорошої справи переповнював молодь. Усі вони в очікуванні, а що скаже мама?

ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ТА ДОРАДНИЦТВА – ПЕРЕМОЖЕЦЬ ТЕНДЕРУ

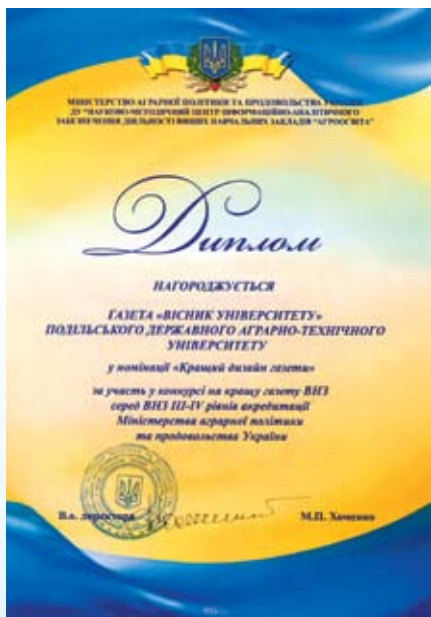

Інститут післядипломної освіти та дорадництва став переможцем у тендері, який проводив Хмельницький обласний центр зайнятості серед навчальних закладів області для організації підвищення кваліфікації зареєстрованих безробітних громадян 2015 року (у разі потреби на ринку праці) та здобув право на проведення підвищення кваліфікації за напрямками:

- «Основи адміністрування програми бухгалтерського обліку 1С»
- «Підприємство» – 3 групи
- «Менеджмент у виробничій (невиробничій) діяльності» – 3 групи
- «Основи підприємницької діяльності» – 8 груп
- «Догляд за газонами та формувальне обрізування кущів засобами малої механізації» – 5 груп
- «Основи ландшафтного дизайну та озеленення населених місць» – 5 груп
- «Вивчення сільськогосподарської техніки іноземного виробництва» – 5 груп
- «Спеціальне навчання відповідальних осіб з правил технічної експлуатації та правил безпечної експлуатації електроустановок споживачів» – 5 груп.

ПІДВЕДЕНО ПІДСУМКИ КОНКУРСУ НА КРАЩУ ГАЗЕТУ ВНЗ

З метою активізації застосування інформаційних і комунікаційних технологій у діяльності ВНЗ III-IV рівнів акредитації Міністерства аграрної політики та продовольства України та відповідно до Положення про конкурс на кращу газету ВНЗ III-IV рівнів акредитації Міністерства аграрної політики та продовольства України 2014 року було проведено конкурс на кращу газету ВНЗ. Оглянувши

надані матеріали, конкурсна комісія прийняла рішення щодо переможців, а саме:

Диплом першого ступеня отримує газета «Університетські вісті» Уманського національного університету садівництва;

Дипломом другого ступеня нагороджується газета «Вісник СНАУ» Сумського національного аграрного університету;

Дипломом третього ступеня нагороджується газета «Аграрник» Херсонського державного аграрного університету;

Дипломами у номінаціях:

– «Кращий дизайн газети» – нагороджується газета «Вісник університету» Подільського державного аграрно-технічного університету;

– «Фотожурналістика» – нагороджується газета «Агросвіт» Миколаївського національного аграрного університету;

– «Краще висвітлення навчально-педагогічного процесу» – нагороджується газета «АГРОТАВРІЯ» Таврійського державного агротехнологічного університету та газета «Наш дім» Житомирського національного агроєкологічного університету;

– «Краще висвітлення результатів реалізації пріоритетних напрямів інноваційної діяльності ВНЗ у виробництві»

– нагороджується газета «Університетський кур'єр» Національного університету біоресурсів і природокористування України;

– «Краще висвітлення культурних заходів» – нагороджується газета «Університетські вісті» Львівського національного аграрного університету;

– «Кращі публікації, присвячені патріотичному вихованню» – нагороджується газета «Світ університету» Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького;

– «Краще висвітлення діяльності органів студентського самоврядування» – нагороджується газета «Світот знань» Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка;

– «Особистості: кращі публікації про талановитих студентів та співробітників» – нагороджується газета «Темпус» Харківської державної зооветеринарної академії;

– «Здорове суспільство» – нагороджується газета «Студентські обрії» Одеського державного аграрного університету;

– «Краще висвітлення історичних постатей» – нагороджується газета «Знання» Харківського національного аграрного університету імені В.В. Докучаєва.

ЗНАЙ НАШИХ!

9-10 квітня на базі Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка відбувся II тур Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт по напрямку «Машини та засоби механізації сільськогосподарського виробництва».

У підсумковій науково-практичній конференції взяли участь 11 учасників з різних навчальних закладів України. Подільський державний аграрно-технічний університет представляв студент інженерно-технічного навчально-наукового інституту напрямку «Енергетика та електротехнічні системи АПК» Матвійчук Дмитро з конкурсною роботою «Вітроенергетична установка у системі локального обігріву у свинарнику-маточнику».

За результатами захисту наукової роботи Матвійчук Дмитро отримав диплом третього ступеня переможця Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт за напрямком «Технічне забезпечення АПК».

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ РОБІТ

Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт у галузі науки «Менеджмент» 2014/2015 навчального року проводився на базі економічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

На Конкурс надійшли 196 студентських наукових робіт із 86 ВНЗ України. У роботі галузевої конкурсної комісії, що здійснила рецензування 196 студентських наукових робіт, взяли участь 38 провідних науково-педагогічних працівників, які представляли 21 ВНЗ України. Рецензування робіт проводилося за 100 бальною шкалою двома незалежними членами галузевої конкурсної комісії.

15 квітня 2015 року на підсумковій науково-практичній конференції виступив 51 студент з 20 вищих навчальних закладів України. Після завершення захистів наукових робіт відбулося нагородження авторів кращих студентських наукових робіт дипломами I, II та III ступенів.

Дипломом III ступеня була нагороджена студентка економічного факультету Подільського державного аграрно-технічного університету підготовки 6.030601 «Менеджмент» Лоборчук Наталія Вікторівна. Вона представила на конкурс під керівництвом доктора економічних наук, професора, завідувача кафедри менеджменту організацій і адміністрування Чикуркової Алли Дмитрівни наукову роботу на тему: «Особистість керівника як передумова ефективного управління державним підприємством». Цікавою і змістовною була її доповідь та презентація на заключній конференції, яка була присвячена актуальним питанням оцінки особистості, професійних компетенцій, досвіду та ефективності роботи керівника Державного підприємства «Ярмолинецьке лісове господарство» Кирилюка Івана Івановича. Захист наукової роботи супроводжувався жвавою дискусією, на проблемні питання галузевої комісії наша конкурсантка дала змістовні та обґрунтовані відповіді. Комісія відмітила високий теоретичний і прикладний характер наукової роботи.

Вітаємо з перемогою, бажаємо не зупинятися на досягнутому.

1 МІСЦЕ ЗДОБУВ СТУДЕНТ З КУРСУ ПДАТУ

Міністерство молоді та спорту України, федерація кікбоксингу України «ВАКО», проводили відкритий чемпіонат України з кікбоксингу ВАКО серед студентів ВНЗ.

У категорії +91 кг розділу фулл контакт 1 місце здобув студент 3 курсу ПДАТУ напрямку «Агрономія» Головатюк Роман. Ним також здобуто перше місце в розділі локік цієї ж категорії.

ГАЗЕТА ПОДІЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРАРНО-ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

**ВІСНИК
УНІВЕРСИТЕТУ**

Травень, 2015

Випуск № 4

За зміст публікацій
відповідальність несуть автори.
Редактор залишає за собою право
редагувати та скорочувати тексти
матеріалів.

Редактор: Т.Д. Гуцол
Комп'ютерний набір: Т.В. Дужак
Фото: П.Б. Кушнір

Макет та друк:
П.П. Мошак М.І.,
32300, Хмельницька обл.,
м. Кам'янець-Подільський,
вул. Іоанно-Предтечинська, 2.
Тел./факс (03849) 2-72-01.
Свідчення суб'єкта
видавничої справи ДК №867
від 22.03.2002 р.

Наклад 1500 прим.
Замовлення № 128.

КАМ'ЯНЕЦЬКИЙ ЧАСОПИС

Ключ

www.klyuch.com.ua